

Justitieombudsmannen
Lilian Wiklund

Inspektion den 10–12 mars 2015 av Socialnämnden i Eskilstuna kommun

Närvarande från Riksdagens ombudsmän: Justitieombudsmannen Lilian Wiklund, områdesansvariga föredraganden Beatrice Blylod, hovrättsassessorerna Johan Albihn och Evelina Säfwe (protokollförare) samt chefssekreteraren Gunilla Chressman.

Tisdagen den 10 mars 2015

Inspektionen inleddes på förmiddagen med förevisning av förvaltningens lokaler i Fröslunda och ett möte med enhetschefen AA, Utredningsenheten Ungdom och familj, som redogjorde för individ- och familjeomsorgens organisation i kommunen.

JO Lilian Wiklund redogjorde kortfattat för JO:s verksamhet och förklarade att inspektionen ingick som ett led i JO:s ordinarie tillsynsverksamhet.

Under eftermiddagen inleddes granskning av akter i ärenden beträffande barn och unga som

- vid tidpunkten för inspektionen vårdades med stöd av 3 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU,
- är födda åren 1997–2001 och vid tidpunkten för inspektionen var placerade i HVB-hem på frivillig grund med stöd av bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453), SoL,
- är födda senast år 1999 och någon gång under åren 2014 eller 2015 har blivit omedelbart omhändertagna med stöd av 6 § LVU, men nämnden inte har gått vidare med en ansökan hos förvaltningsrätten om att den unge ska beredas vård med stöd av samma lag, samt
- är under 21 år och som under åren 2014 eller 2015 varit föremål för vård eller omedelbart omhändertagande enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, LVM.

Vidare granskades ett slumpmässigt urval av handlingar som fanns i de pärmar från fjärde kvartalet 2014 och januari–februari 2015 som innehöll anmälningar m.m. som inte föranlett någon åtgärd från nämndens sida och som inte heller hade tillförts någon personakt.

Onsdagen den 11 mars 2015

Granskningen fortsatte.

Torsdagen den 12 mars 2015

Granskningen slutfördes under förmiddagen.

Inspektionen avslutades med ett möte. Från förvaltningens sida deltog enhetscheferna AA, BB och CC, områdeschefen DD och processägaren EE.

Uttalanden av JO med anledning av inspektionen

Allmänt

Det allmänna intrycket av socialförvaltningen är att den över lag vidtar aktiva och effektiva åtgärder för att föra utredningar framåt.

De iakttagelser som gjordes vid granskningen diskuterades vid det avslutande mötet. Vid mötet fick en del frågeställningar en förklaring och beträffande några punkter bekräftades vissa brister i handläggningen.

Jag har funnit skäl att i protokollet uttala följande med anledning av vad som har kommit fram vid inspektionen.

Dokumentation

Enligt 11 kap. 5 § första stycket SoL ska handläggningen av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling dokumenteras. Av dokumentationen ska det framgå vilka beslut och åtgärder som vidtas samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. Socialstyrelsen har utfärdat föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. (Den nu gällande författningen, SOSFS 2014:5 (S), trädde i kraft den 1 januari 2015. Genom den författningen upphävdes SOSFS 2006:5.)

Enligt föreskrifterna ska journalanteckningar och andra handlingar som rör enskilda hållas ordnade på ett sådant sätt att det enkelt går att följa och granska handläggningen av ett ärende (4 kap. 7 §). Vidare föreskrivs i 4 kap. 9 § att alla åtgärder som vidtas under handläggningen ska dokumenteras fortlöpande i journalen och utan oskäligt dröjsmål. När det gäller omfattningen av dokumentationen anförs i de allmänna råden i anslutning till den nämnda bestämmelsen bl.a. att journalanteckningarna bör vara kortfattade och innehålla tydliga hänvisningar till andra handlingar i akten som ger ytterligare information.

Ordningen i de granskade akterna var förhållandevis god och anteckningarna i journalerna fördes generellt in utan dröjsmål. Däremot var det i flera akter svårt att

av den löpande journalföringen följa ärendets gång genom att det t.ex. inte alltid fanns antecknat när olika beslut fattades. Vidare var journalanteckningarna i många fall mycket omfattande. I stället för hänvisningar till handlingar som hade kommit in i ärendet kopierades i vissa fall hela handlingens innehåll in i journalen. Det kunde gälla exempelvis e-postmeddelanden och månadsrapporter från SiS-hem.

Jag vill framhålla att det av flera anledningar är viktigt att dokumentationen i ett ärende sker på ett korrekt och rättvisande sätt. Bl.a. ur rättssäkerhetssynpunkt är det viktigt att alla uppgifter som behövs för ett ärendes bedömning redovisas i akten (vanligtvis i journalen). Vidare är det t.ex. vid byte av handläggare viktigt att endast sådant som är relevant i ärendet antecknas i journalen så att den nya handläggaren snabbt kan sätta sig in i ärendet. Även den som ärendet rör ska utifrån dokumentationen kunna följa hur ärendet har handlagts. Innehållet i akten ska också vara sådant att en tillsynsmyndighet kan granska handläggningen av ärendet utifrån akten och den övriga dokumentationen i ärendet.

Jag utgår från att det jag nu har uttalat leder till en diskussion om hur förvaltningen kan förbättra journalföringen.

LVU

Utformningen av beslut om omedelbart omhändertagande med stöd av 6 § LVU

Vid granskningen kunde konstateras att socialnämnden i några av besluten om omedelbart omhändertagande inte uttryckligen angav om beslutet grundades på sådana omständigheter som avses i 2 § och/eller 3 § LVU. Vidare fanns genomgående i socialnämndens beslut mycket utförliga redogörelser för de omständigheter som hade föranlett omhändertagandet.

Det finns få bestämmelser om hur förvaltningsmyndigheter ska utforma sina beslut. I 20 § förvaltningslagen (1986:223), FL, anges emellertid att ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende ska innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Från skyldigheten att motivera beslutet finns vissa undantag, bl.a. om ärendet är så brådskande att det inte finns tid att utforma skälen.

Bestämmelsen om skyldighet att motivera ett beslut gäller endast slutliga beslut, dvs. beslut varigenom myndigheten avgör ett ärende i sak, avvisar en talan eller avskriver ärendet. Beslut under beredningen av ett ärende omfattas alltså inte (se bl.a. Hellners/Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, 3 uppl. s. 234).

Ett beslut om omedelbart omhändertagande avser myndighetsutövning mot enskild. Beslutet utgör emellertid inte ett slutligt beslut och bestämmelsen i 20 § FL blir därför inte direkt tillämplig på ett sådant beslut. I den mån specialförfattningar inte innehåller regler i ämnet får myndigheter efter omständigheterna bedöma om motivering borde lämnas också till andra beslut än slutliga (prop. 1971:30 s. 492).

Det finns inte någon bestämmelse i LVU om hur beslut om omedelbart omhändertagande ska utformas. Något krav kan knappast uppställas på att det i

själva beslutshandlingen, som oftast är en blankett, lämnas en mer ingående motivering till varför nämnden har ansett att det är sannolikt att den unge behöver beredas vård med stöd av LVU. Underlaget för omhändertagandet återfinns i stället som regel i en särskilt upprättad handling. I beslutshandlingen bör det anges om omhändertagandet har föranletts av sådana omständigheter som avses i 2 § och/eller 3 § LVU (jfr prop. 1979/80:1 del A s. 590). Om den unge efter omhändertagandebeslutet placeras i ett särskilt ungdomshem, ett s.k. § 12-hem, har hemmet särskilda befogenheter beträffande den som vårdas på grund av sådana omständigheter som avses i 3 § LVU. Hemmets befogenheter är däremot begränsade beträffande den som är intagen med stöd av 2 § LVU. Det är därför viktigt att det av ett beslut om omhändertagande framgår vilken bestämmelse som lagts till grund för beslutet.

Även om det i vissa av nämndens beslut inte fanns en hänvisning till 2 eller 3 § LVU framgick det av det som anfördes i besluten vilken av bestämmelserna som omhändertagandet grundade sig på. Med hänvisning till det nyss anförda bör dock besluten enligt min mening utformas så att det inte råder någon osäkerhet i den delen.

När det gäller nämndens mycket utförliga redogörelser i beslutshandlingen för de omständigheter som hade motiverat det omedelbara omhändertagandet vill jag anföra följande.

Enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, gäller sekretess inom socialtjänsten för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretessen gäller dock inte beslut om omhändertagande av enskild, beslut om vård utan samtycke och beslut om slutet ungdomsvård (26 kap. 7 § OSL). Beslut om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU är således alltid offentliga.

I förarbetena till lagstiftningen anfördes att alla beslut om omhändertagande eller vård av någon utan samtycke är offentliga. Någon närmare kommentar angående vad som avsågs med ett beslut lämnades inte (prop. 1979/80:2 Del A s. 182). I kommentaren till OSL anføres att det endast är besluten och skälen för besluten som är offentliga. För uppgifter i det bakomliggande materialet kan sekretess gälla (Lenberg m.fl. Offentlighets- och sekretesslagen – En kommentar, s. 26:7:1).

Mot bakgrund av uttalandena i förarbetena till sekretessbestämmelsen förordar jag för egen del att man är återhållsam med att i själva beslutshandlingen redovisa uppgifter som rör bl.a. den unges personliga förhållanden. Omständigheter som rör den unge och hans eller hennes närmaste och som inte behöver ges offentlighet kan i stället redovisas i en särskild promemoria som ges in till förvaltningsrätten.

Underställning av beslut om omedelbart omhändertagande

Ett beslut av socialnämnden om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU ska av rättssäkerhetsskäl även prövas av domstol. Ett sådant beslut ska underställas

förvaltningsrätten inom en vecka från den dag då beslutet fattades (7 § LVU). Vid granskningen noterades att besluten underställdes förvaltningsrätten inom denna frist och oftast samma dag som beslutet fattades eller påföljande dag.

Ansökan om vård

Om förvaltningsrätten fastställer ett beslut om omedelbart omhändertagande ska socialnämnden inom fyra veckor från den dag då omhändertagandet verkställdes ansöka hos förvaltningsrätten om att den unge ska beredas vård (8 § LVU). I de granskade ärendena har ansökningarna om vård gjorts i tid. Socialförvaltningen verkar ha goda rutiner för att säkerställa att den tidsfristen följs.

Omprövning av vård

När barn eller ungdomar har beretts vård med stöd av 3 § LVU ska nämnden inom sex månader från dagen för verkställighet av vårdbeslutet pröva om vården ska upphöra. Denna fråga ska därefter prövas fortlöpande inom sex månader från den senaste prövningen (13 § andra stycket LVU).

Nämndens skyldighet att ompröva vården utgör ett led i den kontroll som är nödvändig för att nämnden ska kunna ta sitt ansvar för att barn och ungdomar som vårdas utanför hemmet tillförsäkras en god vård och att vården inte bedrivs längre än nödvändigt. Omprövningen ska leda till ett formellt beslut som kan överklagas och beslutet ska fattas efter att nämnden har utfört en utredning. Innan nämnden fattar beslut ska de berörda få tillfälle att yttra sig över utredningen (17 § FL). Den som är part i ärendet har rätt till företrädare inför nämnden (11 kap. 9 § SoL).

I flera av de granskade ärendena hade tiden för omprövning överskridits. I ett fall, som rörde S.R., född 1998, omhändertogs barnet i början av oktober 2013. Vården, som därefter verkar ha pågått fortlöpande, omprövades först den 17 februari 2015. I ett annat fall som rörde A.A., född 1996, dröjde det ca nio månader tills den första omprövningen gjordes. Jag har funnit skäl att närmare utreda varför vården inte verkar ha omprövats i rätt tid i de nu nämnda fallen. Jag kommer att inom ramen för ett särskilt ärende inhämta en utredning och ett yttrande i frågan från nämnden.

Förordnande för tjänstemän att besluta om s.k. polishandräckning

Enligt 43 § 2 LVU ska polismyndigheten lämna biträde bl.a. för att på begäran av socialnämnden eller någon ledamot eller tjänsteman som nämnden har förordnat genomföra beslut om vård eller omhändertagande med stöd av denna lag.

I socialnämndens delegationsordning från den 2 januari 2015 anges följande under punkt 4.1.19:

ÅTGÄRD

Beslut i fråga om att begära polishandräckning för att genomföra beslut i fråga om vård eller omhändertagande enligt LVU.

LAGRUM

43 § 2 LVU

DELEGATION TILL

Biståndsutskottet

ANMÄRKNING

Tjänstgörande ordförande, enhetschef och stf. enhetschef vid mottagningsenhet IFO, utredningsenheterna barn- och familj samt ungdom samt jourhavande tjänsteman vid mottagningsenhet IFO. Beslutanderätt får användas när biståndsutskottets beslut inte kan avvaktas.

Nämndens möjlighet att *delegera* behörigheten att fatta beslut i ärenden regleras i 6 kap. 33–38 §§ kommunallagen (1991:900), KL. Av 6 kap. 33 § KL framgår att nämnden får uppdra åt ett utskott, åt en ledamot eller en ersättare eller åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. I 6 kap. 34 § KL anges vissa slag av ärenden där beslutanderätten inte får delegeras, t.ex. vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter (p 5). En sådan särskild föreskrift är bestämmelsen i 10 kap. 4 § SoL. Enligt den bestämmelsen kan socialnämnden delegera rätten att fatta beslut om polishandräckning enligt 43 § LVU endast till en särskild avdelning som består av ledamöter eller ersättare i nämnden, t.ex. ett utskott.

Nämnden har enligt 43 § 2 LVU möjlighet att *förordna* en ledamot eller tjänsteman att fatta beslut om polishandräckning. Ett förordnande skiljer sig från delegation på så sätt att nämnden måste ange vem förordnandet avser. Det krävs att ledamoten namnges och det är inte möjligt, som är fallet när det gäller delegation, att endast ange att den som innehar en viss befattning i nämnden är behörig att fatta ett beslut i saken (se t.ex. JO 2008/09 s. 317, dnr 956-2008). Nämndens förordnande, som det anges i delegationsordningen, är alltså inte korrekt och bör ses över.

LVM

Upplýsningsskyldighet m.m.

Vid granskningen av de ärenden som rörde vård av ungdomar med stöd av LVM konstaterades att nämnden verkar vara väl medveten om sin skyldighet att inleda utredningar enligt 7 § LVM. I de fall ett beslut om omedelbart omhändertagande hade fattats med stöd av 13 § LVM underställdes besluten omedelbart förvaltningsrätten. Ett ärende om vård med stöd av LVM ska enligt 37 § LVM handläggas skyndsamt och det kravet var uppfyllt i de granskade ärendena.

Det gick inte att utläsa av dokumentationen om den omhändertagne hade fått del av handlingarna i ärendet eller om upplýsningsskyldigheten enligt 16 § LVM hade uppfyllts. Bestämmelsen innebär att socialnämnden, i stället för förvaltningsrätten, när det är möjligt ska ge den omhändertagne både handlingarna och de upplýsningar som behövs och nämnden ska i sin underställning till rätten ange vilka upplýsningar som har lämnats. Det ska framgå av journalen om nämnden har uppfyllt sin skyldighet enligt bestämmelsen.

Utformning av beslut om omedelbart omhändertagande

Besluten om omedelbart omhändertagande enligt 13 § LVM var mycket omfattande och innehöll utförliga redogörelser för de omständigheter som hade lett

fram till och legat till grund för omhändertagandet. Av samma skäl som när det gäller beslut om omedelbart omhändertagande med stöd av 6 § LVU, se ovan, finns det inte heller när det gäller beslut enligt LVM något krav på ingående motiveringar i själva beslutshandlingen. Det jag uttalat om den saken ovan gäller därför även beslut enligt LVM.

Inhämtande av uppgifter från hälso- och sjukvården

Vid granskningen framgick det att nämnden vände sig till hälso- och sjukvården och begärde att få ta del av den enskildes journaler. Förvaltningen använde då en blankett där det hänvisades till nämndens rätt att enligt 7 § LVM få del av uppgifter.

Enligt 7 § LVM har socialnämnden en långtgående möjlighet att få del av uppgifter som omfattas av sekretess från andra myndigheter. Myndigheternas skyldighet att lämna uppgifter till socialnämnden är kopplad till bestämmelsen om anmälningsskyldighet i 6 § första stycket LVM.

Myndigheter som i sin verksamhet regelbundet kommer i kontakt med missbrukare är enligt 6 § första stycket LVM skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de får kännedom om att någon kan antas vara i behov av vård enligt denna lag. Detta gäller dock inte myndigheter inom hälso- och sjukvården. I 6 § andra stycket LVM finns en särskild bestämmelse som rör hälso- och sjukvårdens anmälningsskyldighet. Av den framgår det att en läkare genast ska anmäla till socialnämnden, om han eller hon i sin verksamhet kommer i kontakt med någon som kan antas vara i behov av omedelbart omhändertagande enligt 13 § eller vård enligt LVM och läkaren bedömer att denne inte kan beredas tillfredsställande vård eller behandling genom läkarens egen försorg eller i övrigt inom hälso- och sjukvården. Hälso- och sjukvårdens skyldighet att anmäla gäller alltså enbart för läkare. Om en verksamhet som bedriver hälso- och sjukvård inte har en läkare finns det således inte någon anmälningsskyldighet (prop. 1981/82:8 s. 128).

Under en utredning om vård enligt LVM är myndigheter som avses i 6 § första stycket LVM skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för en sådan utredning. Eftersom det är fråga om en skyldighet att lämna uppgifter bryts sekretessen enligt 10 kap. 28 § OSL. Det har ansetts att sekretesslagstiftningen inte bör få lägga hinder i vägen för socialnämndens utredning eller för ett nödvändigt samråd om alternativa vårdformer och eftervårdande insatser m.m. Intresset av att domstolen får ett riktigt och fullständigt beslutsunderlag väger i detta fall över intresset av att inte lämna ut uppgifter. Från rättssäkerhetssynpunkt är det inte godtagbart om ett beslut grundas på lösa antaganden eller på en utredning som på grund av ofullständighet ger en missvisande bild av missbrukarens situation (prop. 1981/82:8 s. 105).

Som framgår ovan omfattas inte myndigheter inom området för hälso- och sjukvård av anmälningsskyldigheten enligt 6 § första stycket LVM och de är alltså inte heller skyldiga att på begäran av socialnämnden lämna ut uppgifter till

nämndens utredning. En läkare i allmän eller enskild verksamhet är anmälningsskyldig enligt 6 § andra stycket LVM. Någon uppgiftsskyldighet gentemot socialnämnden som motsvarar den skyldighet som finns för myndigheter har inte ansetts kunna åläggas läkarna. Deras utlämnande av uppgifter ur behandlingsjournalerna, utöver vad som måste framgå av själva anmälan, får därför avgöras enligt en sådan intresseavvägning som följer av sekretessbestämmelserna (prop. 1981/82:8 s. 105).

Enligt 25 kap. 12 § OSL hindrar sekretessen inte att en uppgift om en enskild eller närstående till denne lämnas från en myndighet inom hälso- och sjukvården till bl.a. socialnämnden, om det behövs för att ge den enskilde nödvändig vård, behandling eller annat stöd om denne fortgående missbrukar alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel. Utgångspunkten är att hälso- och sjukvården ska diskutera frågan om utlämnande av uppgifter med den enskilde och att dennes synpunkt ska respekteras. Detta undantag från sekretessen ska användas med försiktighet (prop. 1990/91:111 s. 41 och prop. 2007/08:70 s. 135).

Som framgår av det anförda har socialnämnden inte någon rätt att med stöd av 7 § LVM begära att hälso- och sjukvården lämnar ut hela journaler eller ens lämnar uppgifter som rör den enskilde om uppgifterna omfattas av sekretess hos hälso- och sjukvården. Jag föreslår därför att förvaltningen ser över blankettens utformning.

Ungdomar placerade på frivillig grund i ett HVB-hem

Samtliga akter som granskades rörde s.k. ensamkommande barn. När Migrationsverket har anvisat en kommun är det socialnämnden i den kommunen som har ansvaret för att utreda barnets behov och att besluta om lämpligt boende för barnet (jfr 6 kap. 1 § och 11 kap. 1 § SoL). Vid granskningen konstaterades det att utredningarna inleddes omgående efter att Migrationsverket anvisat barnet till Eskilstuna. Utredningarna färdigställdes också, med några undantag, i rätt tid.

För ensamkommande barn ska det som regel utses en god man. Den gode mannen ska enligt 2 § lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn i vårdnadshavarens och förmyndarens ställe ansvara för barnets personliga förhållanden och sköta dess angelägenheter. Om ett barn som företräds av en god man för ensamkommande barn har fyllt 15 år följer av 11 kap. 10 § SoL att både den gode mannen och barnet ska behandlas som parter i ett ärende som rör barnet hos socialnämnden. Det innebär att den gode mannen inte ensam företräder barnet när socialnämnden ska besluta om insatser för barnet. Han eller hon ska alltså ges möjlighet att komma till tals under utredningen och även ges möjlighet att yttra sig innan socialnämnden fattar ett beslut i ärendet. Om den unge motsätter sig omplacering kan nämnden inte utan vidare besluta att barnet ska flytta. Att besluta om en omplacering utan barnets samtycke skulle stå i strid med kravet i 3 kap. 5 § SoL att insatser med stöd av socialtjänstlagen bygger på frivillighet från den enskildes sida. Om den unge motsätter sig en insats från socialnämndens sida kan det under vissa förutsättningar ytterst bli fråga om ett ingripande med stöd av LVU.

Det kan konstateras att förvaltningen verkar ha goda rutiner för att säkerställa att de gode männen involveras i ärendena. Överlag har det också framgått av akterna att den unge har fått komma till tals under utredningen. Vid granskningen uppmärksammades dock ett ärende som gällde R.B., född 1997. Under handläggningen av det ärendet beslutade förvaltningen att R.B. skulle omplaceras från ett familjehem till ett HVB-hem. Av journalanteckningarna framgick det att diskussioner om omplacering fördes med den gode mannen och att den gode mannen samtyckte till att R.B. skulle omplaceras. Däremot fanns det ingen anteckning om att förvaltningen talade med R.B. för att klarlägga om R.B. samtyckte till omplaceringen. Jag har i ett beslut den 18 mars 2015, dnr 4860-2013 m.fl., behandlat frågan om omplacering av 16-åriga ensamkommande barn utan att barnen hade hörts i ärendet. I beslutet kritiserar jag en socialnämnd för att den har åsidosatt de grundläggande bestämmelserna i socialtjänstlagen om hur ärenden som rör barn som fyllt 15 år ska handläggas. Beslutet finns tillgängligt på JO:s webbplats, www.jo.se. Mot bakgrund av mina nyligen gjorda uttalanden anser jag mig här kunna lämna frågan.

När ett ensamkommande barn har fått permanent uppehållstillstånd ska socialnämnden hos rätten väcka talan om eller anmäla behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare, om inte särskilda skäl talar emot det (10 § lagen om god man för ensamkommande barn). Vid granskningen har det framgått att förvaltningen har väl fungerande rutiner för att utreda och agera i frågan om särskild vårdnadshavare.

Anmälningar m.m. som inte har föranlett någon åtgärd från nämndens sida
Under inspektionen granskades några av de pärmar vid mottagningsenheten där handlingar som rör barn och unga och som inte har föranlett något ärende eller tillförts en personakt har satts in. Exempel på sådana handlingar är anmälningar enligt 14 kap. 1 § SoL, vilka inte har lett till en utredning, samt diverse andra handlingar som inte hör till ett visst ärende.

Enligt 11 kap. 1 a § första stycket SoL ska socialnämnden när en anmälan rör barn eller unga genast göra en bedömning av om barnet eller den unge är i behov av omedelbart skydd. En sådan bedömning ska dokumenteras. Vidare anges i bestämmelsens andra stycke att beslut att inleda utredning eller inte inleda utredning ska, om det inte finns synnerliga skäl, fattas inom fjorton dagar efter det att anmälan kom in. Med uttrycket synnerliga skäl har lagstiftaren markerat att en förlängning av tidsperioden bara kan komma i fråga i rena undantagsfall (prop. 2012/13:10 s. 129). Organisatoriska skäl, arbetsanshopningar eller bristande resurser för hantering av anmälningar utgör inte synnerliga skäl för att förlänga tiden.

Ett begränsat antal handlingar i pärmarna granskades. Utifrån det som iakttoogs förefaller socialförvaltningen ha väl fungerande rutiner för handläggning av anmälningar om oro för barns och ungas välbefinnande. Jag har fått intrycket att socialförvaltningen inom förhandsbedömningen omgående tagit nödvändiga kontakter eller liknande för att kunna göra en skyddsbedömning. I några av de

granskade fallen dröjde det dock mellan fyra och nio veckor innan man fattade själva beslutet att inte inleda utredning. Det gick i dessa fall inte att utläsa av dokumentationen om man bedömt att det fanns synnerliga skäl. Socialnämnden bör säkerställa att man dokumenterar bedömningarna i frågan om förlängd tid.

Vid protokollet

Evelina Säfwe

Justeras den 2 april 2015

Lilian Wiklund